

Ria, ria, energia

Ki felelős Magyarország energiaellátásáért?

A REPUBLIKON INTÉZET ÉS A CONNECT EUROPE ELEMZÉSE

2025. július

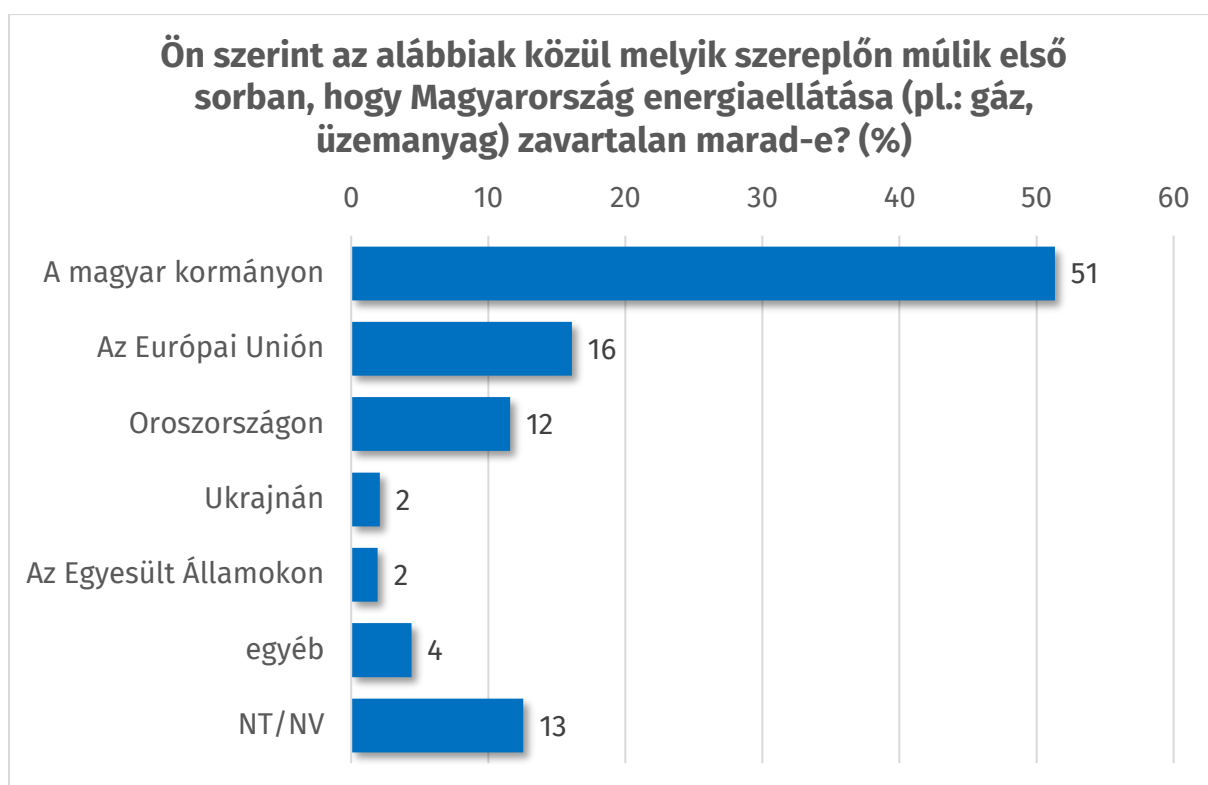
BEVEZETŐ

Ukrajna 2022-es megtámadása óta súlyosbodott az orosz dezinformációs nyomás Európán, és a Kreml narratívái a háború kapcsán egyre több ország közbeszédében bukkantak fel, néhol oroszpárti sajtóorgánumok vagy ellenzéki pártok, balszerencsésebb országokban oroszpárti kormánypártok üzeneteiben. Ezen üzenetek egyik központi eleme az energia kérdése. Már az eskaláció első évében, 2022 telére készülve elterjedt a narratíva, hogy ha nincs vége a háborúnak, Európa „meg fog fagyni”, mert Oroszország fűti a kontinenst. Az energiaárakkal vagy energiaellátással való fenyegetés a mai napig fontos szerepet kap a háborús kommunikációban, bár egyre elterjedtebb az ukrán mezőgazdasággal való ijesztgetés is, sőt, a magyar kormányzati kommunikáció olyannyira élen jár az orosz propaganda terjesztésében, hogy az ukrán embereket bűnözőként, maffiózóként festi le. Az kétségtelen, hogy az Oroszországon vagy Ukrajnán keresztül érkező energia fontos tényező az európai országok energiamixében, bár számos ország tett azért, hogy ezt a kitettséget visszaszorítsa vagy akár fel is számolja. A magyar kormány körömszakadtáig kapaszkodik az orosz energiába, nemcsak a háború eskalációja óta, hanem 2010-ig visszamenőleg, különösen a „Keleti nyitás” külpolitikájának meghirdetésétől kezdődően. Így aztán, ahogyan az Európai Unió fokozatosan próbál leválni az orosz energiáról, egyre nehezebb lesz fenntartani a jelenlegi, Oroszországba kapaszkodó magyar energiaellátást. Bizonyos értelemben sok tényezőtől múlik Magyarország energiaellátása: az energiahordozót exportáló országon, azokon az országokon, amelyeken át az energia hazánkba érkezik, a magyar kormány külpolitikáján és az Európai Unión is, amelynek Magyarország tagja. Természetesen e tényezők súlya nem azonos. A jelenlegi energiahelyzet egy évtizedes kormányzati mulasztás eredménye, amely sürgős kezelést igényel, de a vélemények eltérők lehetnek. A Republikon és a Connect Europe új, közös kutatásában¹ megvizsgáltuk, mit gondolnak a magyar válaszadók, mely szereplőkön áll vagy bukik Magyarország energiaellátása.

¹ A kutatás 1000 fő telefonos megkérdezésével készült 2025. július 1 - 8. között. A kutatás nem, életkor, iskolai végzettség és településtípus szerint reprezentatív az ország felnőtt lakosságára. A hibahatár: +/- 3,5%.

EREDMÉNYEK

A válaszadók többsége egyetért abban, hogy elsődlegesen a magyar kormányon múlik az ország energiabiztonsága. 51 százalékuk választotta a kormányt, mint fő felelőst. Az első helyet meg sem közelítve, a válaszadók 16 százaléka szerint múlik első sorban az Európai Unión, hogy zavartalan marad-e a magyar energiaellátás. Fontos megjegyeznünk, hogy az Európai Unió döntéshozó szerveiben a magyar kormány tagjai is szerepet vállalnak, és számos kérdésben vétőjoguk van, amivel mindenki másnál többször élnek is, így az Európai Unió sem tudja egykönnyen befolyásolni a magyar energiaellátást a kormány beleszólása nélkül.

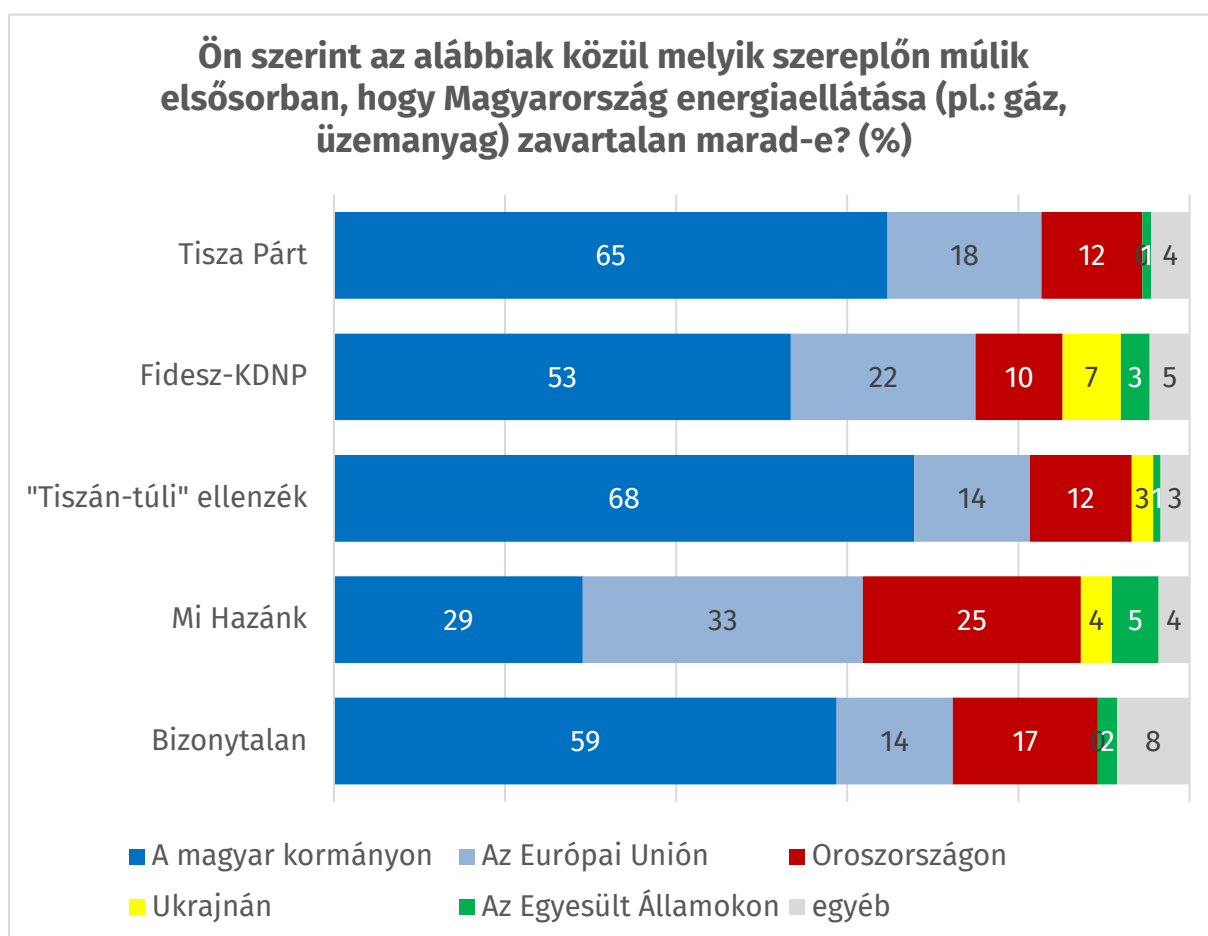

1. ábra: Kin múlik a magyar energiaellátás? (%)

Az elmúlt években sajnálatos tendencia mutatkozott meg a válaszadók attitűdjében, 2022 óta nem csak a kormány köreiben terjed az áldozathibáztatás az orosz-ukrán konfliktus kapcsán, de Ukrajna megítélése a magyar népesség körében is egyre romlik, míg Oroszországé javul. Mostani mérésünkben azonban egyértelműen látszik, hogy Ukrajna szerepét a magyar energiaellátásban nem dimenzionálják túl a válaszadók, mindössze 2 százalékuk szerint múlik elsősorban Ukrajnán az

energiabiztonságunk, míg 12 százalék gondolja, hogy Oroszországon áll vagy bukik a dolog. Összességében látható, hogy bár mind Ukrajna, mind Oroszország hajlamos kijátszani saját diplomáciai törekvései során az „energia-kártyát”, a magyarok nem különösebben tartanak attól, hogy a két háborúban álló ország bármelyike képes vagy motivált lenne egyoldalúan megakasztani Magyarország energiaellátását.

Bár kétségtelen, hogy az Amerikai Egyesült Államok képes nyomást gyakorolni a hadban álló országok vezetésére, a válaszadók mindössze 2 százaléka gondolja, hogy ezzel Magyarország energiaellátása is elsődlegesen az USA tevékenységén múlna. Itt azért fontos megjegyezni, hogy adatfelvételünk azelőtt készült, mielőtt Donald Trump amerikai elnök belengette volna legújabb ötletét, miszerint az orosz energiaiimportőr országokat 100 százalékos vámmal sújtaná. Donald Trump adminisztrációja a kezdetektől próbál kufárkodni saját, exportra szánt energiahordozóival, így ténylegesen érdekében állna Európa keleti energiafüggőségének csökkentése, akár drasztikus lépésekkel is. Intézkedései azonban gyakran nem lépnek túl az ötlet státuszon, vagy nem maradnak jogerősek egy napnál tovább, így ezzel az eshetőséggel egyelőre nem érdemes számolni. A válaszadók 4 százaléka szerint a magyar energiaellátás zavartalansága elsődlegesen egyéb szereplőkön múlik.

2. ábra: Kin múlik a magyar energiaellátás; pártpreferencia bontás (%)²

Az ellenzéki választók többsége szerint elsősorban a kormány felelőssége, hogy zavartalan marad-e az ország energiaellátása. A Tisza Párt szavazóinak, illetve a „Tiszán-túli” ellenzéki szavazóknak is kétharmada így gondolja. Hasonló arányban tartják felelősnek az Európai Uniót is a kérdésben. Oroszország elsődleges felelősségét mindkét szavazói csoport egységesen 12 százalékban említi, míg Ukrajna szerepe a Tisza Párt szavazói körében egyáltalán nem merül fel. A „Tiszán túli” ellenzékiek közül is csupán 3 százalék véli úgy, hogy elsősorban Ukrajnán múlik az energiaellátásunk. Az Egyesült Államokat pedig mindkét tábor elenyésző arányban tartja elsődleges felelősnek.

A Fidesz–KDNP szavazótáborának többsége szintén a kormányt nevezi meg első számú felelősnek az energiaellátás biztosításáért, ugyanakkor ötödük szerint

² A pártpreferencia szerint bontott ábrán nem szerepelnek a NT/NV válaszok, így lehet, hogy a Mi Hazánk szavazóit kivéve mindenhol 51 százaléknál többen látják a kormány felelősségét az energiaellátás kérdésében.

elsősorban az Unió viseli a felelősséget. Oroszországot 10 százalékuk említi. Érdekes módon a kormánypárti szavazók közül választották a legtöbben Ukrajnát mint elsődleges felelőst (7 százalék). Noha körülbelül egy évvel ezelőtt volt olyan kormányzati kommunikáció, amely szerint Ukrajna veszélyezteti Magyarország és Szlovákia energiaellátását, a kormánypárti szavazók kevesebb mint tizede gondolja, hogy Ukrajnáé lenne az elsődleges felelősség. Ez azonban nem zárja ki annak lehetőségét, hogy szélesebb körben is érzékelik Ukrajna szerepét a háttérben.

Talán ennél is érdekesebb a bizonytalan szavazók válasza. Náluk is egyértelmű a kormány felelősségének elismerése, az Európai Uniót viszont csupán 14 százalék tartja elsődleges felelősnek. Az oroszokat ezzel szemben 17 százalék említi, ami kiugróan magas érték a többi csoporthoz képest (kivéve a Mi Hazánk szavazóit, de ott alacsony az elemszám).

Ami talán a legizgalmasabb: miközben a kormány következetesen a védelmező szerepében jelenik meg – azaz „megoldja” az energiaellátást – a saját szavazótáborának csupán fele gondolja úgy, hogy elsődlegesen a kormányon múlik a dolog. Ez arra utalhat, hogy a kormánypárti szavazók erősebben hisznek abban a narratívában, miszerint a világ „ránk tör”, a nagyhatalmak döntenek a fejünk felett, és a kormány csupán védekezik – küzd ellenük. Az ellenzéki szavazók ezzel szemben sokkal inkább hisznek abban, hogy a kormány elsődleges felelőssége vitathatatlan.

A bizonytalanok válaszai ebből a szempontból talán a legérdekesebbek. Közülük is többen tartják a kormányt elsődleges felelősnek, mint a kormánypárti szavazók, bár kevesebben, mint az ellenzékiek. Az Unió felelősségét – amely a kormány egyik legerősebb kommunikációs fegyvere – kevesebben említik, mint Oroszországét. Ez különösen figyelemre méltó, mivel ebben az esetben két, egymásnak részben ellentmondó narratíva is szóba jöhet: a kormányé, miszerint nem szabad ujjat húzni Oroszországgal, illetve az ellenzékié, miszerint nem helyes üzletelni velük. Hogy pontosan melyik narratíva dolgozik a háttérben, arra csak egy külön kutatás adhatna választ.